

Program det 7 norske kurset i Revmatologisk Sonopatologi

Kurstittel Ultralyddiagnostikk del 2: Sonopatologi

Dato 20-22.april 2026 | **Sted** Haukeland universitetssykehus

Dag 1 -Mandag 20.april 2026

Tidspunkt	Tema	Underviser
10.00-10.10	Velkommen	Hilde Berner Hammer og Hilde Haugeldal Nordal
10.10-10.45	Ultralyd Doppler; Fysikk og praktisk bruk i klinisk revmatologi	Lene Terslev
10.45– 11.20	Scoring av synovitt i ledd og sener hos RA pasienter	Hilde Berner Hammer
11.20 - 11.30	<u>Kaffe/te og frukt/kjeks</u>	
11.30 – 12.10	Entesitt	Lene Terslev
<u>12.30 – 13.30</u>	Lunsj	
13.30 - 13.40	Repetisjon av Norsk standard for UL av skulder	Hilde Berner Hammer
13.40 – 14.10	Shoulder pain; inflammatory and degenerative changes; potential local treatment methods	Ingrid Möller
14.10 - 14.30	Hip; anatomy, arthritis, bursitis (clinically relevant anterior pathologies with injections)	Ingrid Möller
14.30 - 14.50	Trokanter-tendinopati/trochanteric pain syndrome	Stefan Johannessen
14.50 – 15.00	<u>Kaffe/te og frukt/kjeks</u>	
15.00 – 18.00	<i>Hands-on: 6 pasienter: 2 RA og 2 PsA med aktiv inflammasjon, 1 skuldersmerter, 1 hoftesmerter. Innstilling av power/color Doppler, UL av skulder, scoring av inflammerte ledd, sener og enteser hos pasienter med aktiv artritt. 20min per patient</i>	

Dag 2 – Tirsdag 21 april 2026

Tidspunkt	Tema	Underviser
08.30 – 9.00	UL av pasienter med RA eller PsA; diagnostiske vurderinger	Lene Terslev
09.00 – 09.30	Artrose i små og store ledd inkludert diskusjon erosiv artrose vs PsA	Hilde Berner Hammer
09.30 – 10.10	Urinsyregikt og CPPD	Lene Terslev
10.10 - 10.20	<u>Kaffe/te og frukt/kjeks</u>	
10.20 – 10.50	Hvorfor og hvordan gjøre UL mtp arteria carotis-plakk, samt aktuelle medisinske co-morbiditer	Anne Grete Semb
10.50 – 11.30	Vaskulitt i små og store kar	Peter Michael Andel
11.30 – 12.00	Spyttkjertel-patologi ved Mb Sjøgren	Daniel Hammenfors
12.00 - 12.30	Botox-injeksjoner ved sklerodermi (evt. med praktisk demonstrasjon)	Daniel Hammenfors
<u>12.30 – 13.30</u>	Lunsj	
13.30 – 14.00	UL av lunge: Indikasjoner og hvordan gjøres det	Emily Langballe
14.00 – 14.40	Vanlige UL veiledede injeksjoner	Hilde Berner Hammer
14.40 – 15.00	Spesielle UL veiledede injeksjoner, inkl. CTS og triggerfinger	Hilde Berner Hammer
15.00 – 17.00	<i>Hands-on</i> <i>6 pasienter: 2 RA/PsA/artrose, 1 krystallartritt, 1 Mb Sjøgren, 1 med ILD, 1 vaskulitt (20 min per pasient)</i>	

Dag 3 – Onsdag 22.april 2026

Tidspunkt	Tema	Underviser
08.30 – 08.50	Relevant nerve pathologies	Ingrid Möller
08.50 – 09.20	UL i diagnostiseringen av hyppige tumorer og fremmedlegemer	Lene Terslev
09.20 – 09.40	UL-veiledede synovial-biopsier: Hvorfor og hvordan	Hilde Berner Hammer
09.40 – 09.50	<u>Kaffe/te og frukt/kjeks</u>	
09.50 – 10.20	UL av barn	Nina Krafft Sande
10.20 – 12.30	<i>Hands-on (6 pasienter for både repetisjon og eksamen): Før lunsj: Repetisjon av RA, PsA, CTS, artrose, spyttkjertler, nerver, ledd, enteser og lunger (20 min per pasient)</i>	
12.30-13.00	Lunsj (enkel servering baguetter el. I møterommet	
13.00 – 14.00	Kurseksamen (15 min per kursdeltaker)	

Sted

Haukeland universitetssykehus

Kurset starter mandag 20. april kl 10.00 og avsluttes onsdag 22. april kl 14.00.

Kursledere:

Hilde Berner Hammer, Revmatologisk avdeling, Diakonhjemmet sykehus, Oslo

Hilde Haugedal Nordal, Revmatologisk avdeling, Haukeland universitetssykehus, Bergen

Forelesere:

Peter Michael Andel, Rikshospitalet Revmatologisk Seksjon, Oslo

Lene Terslev, Department of Rheumatology, Copenhagen University Hospital at Glostrup, Copenhagen, Denmark

Ingrid Møller, Faculty of medicine, CCS Bellvitge, University of Barcelona, Spain

Anne Grete Semb, Forebyggende Hjerte-Revma klinikk, Revmatologisk avdeling, Diakonhjemmet sykehus, Oslo

Daniel Hammenfors, Revmatologisk avdeling, Haukeland universitetssykehus, Bergen

Emily Langballe, Revmatologisk avdeling, RH/OUS, Lunge-UL

Nina Krafft Sande, Revmatologisk avdeling, Rikshospitalet

Hilde Berner Hammer, Revmatologisk avdeling, Diakonhjemmet sykehus, Oslo

Hands-on undervisere:

Christian Høili, Revmatologisk avdeling, Moss sykehus, Moss

Lene Terslev, Department of Rheumatology, Copenhagen University Hospital at Glostrup, Copenhagen, Denmark

Ingrid Möller, Faculty of medicine, CCS Bellvitge, University of Barcelona, Spain

Pernille Bolton-King, Revmatologisk avdeling, Diakonhjemmet sykehus, Oslo

Lars Karoliussen, Revmatologisk avdeling, Diakonhjemmet sykehus, Oslo

Stefan Johannessen, Revmatologisk seksjon, UNN Narvik

Hilde Berner Hammer, Revmatologisk avdeling, Diakonhjemmet sykehus, Oslo

Hands-on undervisere for spesielle UL-områder:

Peter Michael Andel, Rikshospitalet Revmatologisk Seksjon; *UL av kar/vaskulitter*

Anne Grete Semb, Kardiolog, Forebyggende Hjerte-Revma pol.klin, Diakonhjemmet sykehus, Oslo; *UL av carotis*

Emily Langballe, Revmatologisk avdeling, RH/OUS; *Lunge-UL mtp ILD*

Daniel Hammenfors, Revmatologisk avdeling, Haukeland sh.; *UL av spyttkjertler og UL-veiledet botox-injeksjon*

Kursavgift:

Standard takst (inkl. lunsj) (innbetales til Reg.Ut.)

Antall deltakere

24 (delt inn i 6 grupper for hands-on sesjonene)

Språk: Norsk og engelsk

Påmelding

Regionalt Utdanningssenter Helse Vest

Spørsmål i forbindelse med kurset:

Hilde Berner Hammer, e-mail adresse: hbham@online.no

Læremål for kurset

- Forstå bruken av Doppler i klinisk undersøkelse
- Lære bruk av UL for diagnostisering og vurdering av pasienter med:
 - Inflammatorisk artritt og tenosynovitt
 - Entesitt
 - Artrose og degenerative sene-forandringer
 - Urinsyregikt og kondrokalsinose
 - Inflammatoriske forandringer i spyttkjertler
 - Vaskulitt
 - Arteriosklerose i carotis
 - Nervepatologi, inkl. CTS
- Lære UL veiledede injeksjoner

Hands-on: Ca halvparten av kurset består av hands-on opplæring på pasienter med forskjellige revmatiske sykdommer

